1. AMAÇ

Kemoterapi ilaçlarının depolanması, saklanması, hazırlanması ve uygulama alanına taşınması süreçlerinde doğru hastaya doğru ilacın güvenle ulaşmasını, çalışanların ve çevrenin ilaçlara maruz kalmasının önlenmesini sağlamaktır.

2. KAPSAM

Hastane eczanesinden kemoterapi hazırlama birimine, hazırlama biriminden kemoterapi ünitesine ve kliniklere kadar tüm kemoterapi ilaçlarını ve bu süreçte görev alan çalışanları kapsar.

3. SORUMLULAR

Hastane Eczacısı, Kemoterapi Hazırlama Biriminde Görevli Eczacı ve Hemşireler, Kemoterapi Ünitesi Sorumlu Hemşiresi, Taşıma Görevlisi.

4. TANIMLAR

Hazırlama birimi: Kemoterapi ilaçlarının yalnızca biyogüvenlik kabini içinde hazırlandığı, girişi kısıtlı alandır.

Kapalı sistem transfer cihazı: İlacın flakondan torbaya aktarılması sırasında aerosol ve buhar oluşumunu engelleyen sistemdir.

Stabilite süresi: Hazırlanan ilacın belirtilen saklama koşulunda etkinliğini koruduğu süredir.

5. UYGULAMA

5.1. Depolama ve Saklama

- Kemoterapi ilaçları diğer ilaçlardan ayrı, "Sitotoksik İlaç" uyarısı taşıyan raf ya da dolaplarda saklanır.
- Soğuk zincir gerektiren ilaçlar, sıcaklığı günlük olarak kaydedilen ve yalnızca bu ilaçlar için ayrılmış buzdolabında saklanır.
- Flakonlar kırılmaya karşı korunur; ambalajı hasar görmüş ürün açılmadan önce dökülme kiti hazır bulundurulur.
- Benzer isimli ve benzer ambalajlı ilaçlar ayrı yerlerde, ayırt edici etiketle saklanır.
- Son kullanma tarihleri ayda bir kontrol edilir.

5.2. Fiziki Koşullar

Hazırlama birimi kemoterapi hazırlamaya ayrılmış, girişi kısıtlı bir alandır. Biyogüvenlik kabininin egzoz (baca) çıkışı hastane iklimlendirme sisteminden bağımsızdır ve hasta, ziyaretçi ve çalışanların bulunduğu alanlara zarar vermeyecek şekilde dışarı verilir. Kabinin kalibrasyonu ve kontrolleri **Biyogüvenlik Kabini Kullanım, Temizlik ve Kontrol Talimatı**na göre yapılır ve kaydedilir.

5.3. Hazırlama Öncesi Kontrol

- Eczacı ya da yetkilendirilmiş hemşire hekim istemini kontrol eder: hasta kimliği, tanı ve tedavi şemasına uygunluk, ilaçların türü, dozu (vücut yüzey alanı/kilo ile hesap), uygulama yolu ve zamanı.
- Uygunsuzluk ya da tereddüt durumunda ilaç hazırlanmaz, istemi yapan hekimle görüşülür ve sonuç kayda geçirilir.
- Hazırlanacak ilaç, çözücü ve malzemeler kabine girmeden önce hazırlanır; kabin içine yalnızca gerekli malzeme alınır.

5.4. Hazırlama

- Kemoterapi ilaçları **yalnızca biyogüvenlik kabini içinde** hazırlanır; kabin dışında hiçbir alanda hazırlama yapılmaz.
- Hazırlayan personel kemoterapi hazırlama eğitimi almış eczacı veya hemşiredir. Hazırlayan kişi hazırlama kaydına işlenir.
- Kişisel koruyucu ekipman: arkadan kapanan, uzun kollu, manşetleri lastikli, sıvı geçirmez tek kullanımlık önlük; kemoterapi ilaçlarına karşı test edilmiş çift kat pudrasız eldiven; bone; gerekirse maske ve gözlük.

- Kabin, çalışma öncesi üretici önerisine göre çalıştırılır; çalışma yüzeyine emici, alt yüzü sıvı geçirmez ped serilir.
- Mümkün olan durumlarda kapalı sistem transfer cihazı ve Luer-lock bağlantılı enjektör ve setler kullanılır.
- Setin ilaçsız sıvı ile kabin içinde doldurulması (prime) sağlanır; uygulama alanında set içine ilaç verilmez.
- Tam ya da yarı otomatik hazırlama sistemleri kullanılıyorsa, sistemin protokol uygunluğu ilgili hekim, eczacı veya hemşire tarafından kontrol edilir ve kaydedilir.

5.5. Etiketleme

Hazırlanan her ilacın üzerinde asgari şu bilgiler yer alır:

- Hastanın adı soyadı, kimlik numarası, protokol numarası
- İlacın adı ve dozu, sıvının türü ve hacmi
- Uygulama yolu ve süresi
- Hazırlama tarihi ve saati, hazırlayan kişi
- Saklama koşulları ve stabilite süresi
- Vezikan ilaçlarda **"VEZİKAN"** uyarısı; ışıktan korunması gereken ilaçlarda ışık geçirmez kılıf

5.6. Taşıma

- Kemoterapi ilaçlarını taşıyacak personel yönetici tarafından görevlendirilir ve eğitim alır. Eğitim; ilaçların özellikleri ve dikkat edilecek hususlar, temas ya da dökülme durumunda karşılaşılabilecek riskler ve yapılacak işlemleri kapsar.
- İlaçlar ağzı kapalı, sızdırmaz, kırılmaz ve üzerinde "Sitotoksik İlaç" uyarısı bulunan taşıma kabında; kap içinde emici malzeme ile taşınır. Pnömatik sistemle taşıma yapılmaz.
- Taşıma sırasında yanında dökülme kiti bulunur.
- Teslim eden ve teslim alan, **Kemoterapi İlacı Hazırlama ve Teslim Kayıt Formu**na tarih, saat ve imza ile kayıt yapar.

5.7. Atıklar

Hazırlama, sulandırma ve uygulama sırasında tehlikeli ilaçlarla temas eden tüm materyaller (flakon, enjektör, set, eldiven, önlük, ped vb.) tehlikeli atık olarak değerlendirilir ve **Kemoterapi Atıklarının Yönetimi Talimatı**na göre toplanır.

6. İLGİLİ DOKÜMANLAR

- Kemoterapi Hizmetleri İşleyiş Prosedürü
- Kemoterapi İlacı Hazırlama ve Teslim Kayıt Formu
- Biyogüvenlik Kabini Kullanım, Temizlik ve Kontrol Talimatı
- Antineoplastik İlaç Dökülmesi Talimatı
- Kemoterapi Atıklarının Yönetimi Talimatı
- Vezikan ve İrritan Kemoterapi İlaçları Listesi

Bu örnek doküman Prokalite tarafından hazırlanmıştır. Kurumunuzun yapısına, yürürlükteki mevzuata, Sağlık Bakanlığı rehberlerine ve güncel bilimsel kaynaklara göre uyarlanmalı; ilaç, doz ve süre bilgileri kurumun yetkili hekim ve eczacıları tarafından doğrulanmalıdır.